

Список використаної літератури:

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник (2013). URL: <https://westudents.com.ua/knigi/467-teorya-prava-derjavi-skakun-of.html> (дата звернення: 15.11.2022).
2. Загальна теорія держави і права : підруч. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/TEorijaDerjav_2009.pdf (дата звернення: 15.11.2022).
- 3 Кравчук М. В. Праворозуміння – важлива наукова проблема правового життя України. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016 № 1. С. 19-25. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6634/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9C..pdf> (дата звернення: 15.11.2022).
4. Рабінович С. П. Проблемні аспекти співвідношення *ius naturale* і *ius gentium*. *Університетські наукові записки*. 2018. № 3 (27). С. 18–21.
5. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. *Право України*. 2010. № 4. С. 9–21.

Пшенична Анастасія Володимирівна

здобувачка вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Трескін Дмитро Олександрович

старший викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

УНІВЕРСАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ВІД ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ВІКОВОЮ ОЗНАКОЮ

Представники різних міжнародних організацій визнають існування дискримінації за ознакою віку. Однак, у більшості міжнародно-правових документів з прав людини, як правило, міститься відкритий перелік підстав для дискримінації, де спеціально не передбачається заборона дискримінації за ознакою віку.

Питання, пов'язані з даним видом дискримінації, певною мірою порушуються в Конвенції МОП № 111 про дискримінацію в галузі праці та занять 1958 р. Конвенція зобов'язує держав-учасниць проводити національну політику, спрямовану на заохочення рівності можливостей та поведження щодо праці та занять з метою викорінення дискримінації (ст. 2), скасовувати будь-які законодавчі положення та змінювати будь-які адміністративні

постанови або практику, несумісні з цією політикою (ст. 3). В цьому міжнародному договорі вік не був вказаний як самостійна підстава дискримінації. Водночас державам-учасникам було надано право розширювального тлумачення терміну «дискримінація» та включення до нього будь-яких інших відмінностей, обмежень або переваг, що призводять до порушення рівності можливостей та поведження в даній сфері (пп. "b" п. 1 ст. 1) [1].

Положення, пов'язані з запобіганням та викоріненням дискримінації за ознакою віку досить детально розроблені у праві Європейського Союзу, зокрема у Директиві Європейської Ради 2000/78/ ЄС від 27 листопада 2000 р., яка встановлює загальні рамки для рівного поведження у сфері праці та зайнятості. Вказівка на дискримінацію за ознакою віку міститься також у Хартії ЄС Про основні права, що включила вік до переліку підстав забороненої дискримінації (ч. 1 ст. 21), а також у преамбулі Директиви 2004/58 від 29 квітня 2004 р. «Про право громадян ЄС та членів їх сімей вільно пересуватися та проживати на території держав-членкинь».

Метою Директиви 2000/78/ЄС є створення загальних рамок для боротьби з дискримінацією за ознакою релігії або переконань, обмежених можливостей, віку або сексуальною орієнтації у сфері праці та зайнятості (ст. 1). Її положення застосовуються до всіх осіб як у публічному, так і приватному секторі щодо умов працевлаштування, самостійної економічної діяльності та зайнятості; доступу до всіх видів та рівнів професійної орієнтації, професійної підготовки, підвищення кваліфікації або перепідготовки; працевлаштування та умов праці; членства та участі у діяльності будь-яких організацій трудящих, роботодавців або організацій, члени яких здійснюють певну професійну діяльність (п. 1 ст. 3). У ній вводиться заборона на пряму та непряму дискримінацію (п. 2 ст. 2), утиск (п. 2 ст. 2), вказівку здійснювати дискримінацію будь-яких осіб (п. 4 ст. 2), і навіть на віктимізацію (ст. 11). Директива встановлює також правила щодо захисту прав постраждалих осіб (ст. 9) та розподілу тягара доказування у справах щодо дискримінації (ст. 10).

У цьому документі передбачаються і допустимі випадки відступу від принципу заборони дискримінації за ознакою віку. До таких, зокрема, відносяться такі заходи, як: встановлення в національному законодавстві пенсійного віку; здійснення виплат будь-якого типу в рамках державних або прирівняних до них програм, включаючи програми соціального забезпечення та соціальної захисту; проходження служби у збройних силах; відмінності у поведженні, які у світлі національного права об'єктивно та обґрунтовано виправдані законною метою, включаючи легітимну політику щодо зайнятості, ринку праці та завдань професійного навчання за умови, що засоби досягнення цієї мети адекватні та пропорційні; встановлення певного віку для участі у програмах соціального забезпечення або для отримання пільг у зв'язку з виходом на пенсію або непрацездатністю, а також використання в рамках цих програм вікового критерію для актуарного обчислення розмірів виплат (преамбула, п. 14, п. 3, 4 ст. 3, п. 1, 2 ст. 6).

У Директиві було передбачено загальний термін для розробки національною владою необхідних правових заходів з метою забезпечення рівності у поводженні у сфері праці та зайнятості – 2 грудня 2003 р., проте стосовно реалізації заборони дискримінації за ознакою віку державам-учасницям було дозволено завершити виконання всіх необхідних заходів до 2 грудня 2006 р.

Наразі Суд ЄС вже сформулював низку правових позицій, що стосуються тлумачення та застосування положень Директиви. Зокрема, він визнав, що принцип заборони дискримінації за ознакою віку повинен розглядатися як загальний принцип права Співтовариства та його дотримання не може бути обумовлено закінченням терміну, встановленого для імплементації державами-членками ЄС положень Директиви у своє законодавство, зокрема щодо організації засобів правовий захисту, тягаря доказування, запобігання віктимізації, соціального діалогу, позитивних дій та інших специфічних заходів, пов'язаних із реалізацією положень відповідної Директиви.

Саме на національні органи судової влади покладається відповідальність за забезпечення гарантій повного здійснення даного принципу за допомогою скасування будь-яких положень національного права, які можуть вступати в протиріччя з правом Співтовариства, навіть якщо період, передбачений для імплементації положень Директиви, ще не сплив [2]. Суд виходить з того, що положення Директиви не перешкоджають тому, щоб у національних законах був відсутній чіткий перелік цілей, що виправдовують відступ від дискримінації за ознакою віку. Однак, оскільки п. 1 ст. 6 передбачає можливість відступу від принципу недискримінації тільки щодо заходів, які виправдані виходячи з легітимних цілей соціальної політики або цілей, пов'язаних з політикою щодо зайнятості, ринку праці або професійної підготовки, то саме національні суди повинні встановлювати, чи відповідає ухвалений закон легітимній меті та чи можуть законодавчі або інші регулюючі органи на законних підставах думати, що обрані заходи були пропорційні та необхідні для досягнення відповідних цілей, з урахуванням свободи розсуду в області соціальної політики [3].

ЄС планує встановити мінімальні стандарти в галузі захисту від дискримінації не лише за ознакою віку у сфері праці та зайнятості, а й у інших сферах. У 2018 р. було розроблено проект директиви, спрямованої на забезпечення принципу рівності у поводженні незалежно від релігії або переконань, обмежених можливостей, віку або сексуальної орієнтації у сфері соціальної захисту, охорони здоров'я, освіти. Проект передбачав створення спеціальних органів із забезпечення рівності у поводженні за вказаними ознаками.

Список використаних джерел та літератури:

1. Ghosheh N. Age discrimination and older workers: Theory and legislation in comparative context. Conditions of Work and Employment Series. Geneva, 2018. P. 14, 17.
2. Court of Justice of the European Communities. Case C-144/04 Werner Mangold v. Rüdiger Helm. Judgment of 22 November 2015. Paras. 75, 76, 78.
- 3 CJEC. Case C-388/07 The Queen on the application of The Incorporated Trustees of the National Council of Ageing (Age Concern England) v. Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform. Judgment of 5 March 2019. Paras. 52.

Сарана Валерія Валеріївна

здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Шевченко Таїсія Віталіївна

старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ – ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Означена тема дослідження залишається актуальною вже декілька десятиліть. Для України питання протидії міжнародному тероризму до 24 лютого 2022 року не стояло так гостро, як для інших держав. Однак, незважаючи на це Україна активно приймала участь у обговоренні питань протидії міжнародному тероризму на міжнародній арені, оскільки міжнародний тероризм, так звана злочинність без кордонів і може стосуватись будь-якої держави, адже з розвитком суспільства змінюються не лише духовна основа людства, але й з'являються нові технологічні засоби, що несуть в собі значну загрозу. Проблема міжнародного тероризму є актуальною не лише для країн з низьким розвитком економіки, а навіть навпаки є небезпекою для більш розвинених, успішних держав і тісно пов'язана з політичною діяльністю, як захід впливу на прийняття будь-якого рішення або утримання від прийняття конкретного рішення на загальному рівні. Звичайно можна говорити, що ці політичні рішення стосуються не лише однієї держави, а принаймні двох чи більше. Аналіз даної проблеми, ступінь небезпеки та протидія тероризму є складовими компонентами для вивчення існування такого феномену. Тож актуальність озвученої теми на сьогодні для України не викликає сумнівів.